

ARTHUR CONAN DOYLE

PES BASKERVILLSKÝ

CHARAKTERISTIKA UMĚLECKÉHO TEXTU

Nikdy ani mozek rozrušený v horečných snech nemohl si představit nic divočejšího, děsivějšího a ďábelštějšího nad toto temné tělo a nad tuto divou tvář, jež vyrazila proti nám z hradeb mlhy.

Dlouhými skoky obrovský, černý tvor tento pádil po stezce, sleduje přesně stopy přítele našeho.

Tak ohromeni byli jsme zjevem jeho, že dříve, nežli nervy naše se vzpamatovaly, dopustili jsme, aby nás minul.

Potom Holmes i já vystřelili jsme najednou; netvor zavyl hrozně, důkaz to, že aspoň jeden z nás ho trefil. Nestanul však, nýbrž pádil dále.

Daleko od nás na stezce viděli jsme sira Jindřicha, jak se ohlédl.

Tvář jeho zasvítla, úžasně bledá ve světle měsíčním. Mladý muž vzepjal ruce zděšením, a malomocně zíral na strašlivý zjev, jenž řítil se naň.

Avšak onen bolestný jek psa na ráz rozplašil všechny náš strach. Byl-li zranitelným, byl jistě těla smrtelného; mohli-li jsme ho zranit, je možno jej i usmrtit!

Nikdy ještě neviděl jsem muže tak tryskem páditi, jako viděl jsem Holmesa té noci za psem letěti. Jsem znám rychlými nohami svými, ale on předběhl mne o tolik, o kolik předběhl jsem já malého našeho policistu.

Analýza uměleckého textu

- **zasazení výňatku do kontextu díla**

Úryvek je ze závěru knihy, kdy Stapleton vypustí psa, aby zabil Henryho.

Sherlock Holmes a jeho pomocník dr. John Watson odhadují podle zapomenuté vycházkové hole údaje o jejím majiteli. Tím je Mortimer, lékař na venkově. Chce po Sherlockovi, aby vyřešil zvláštní případ.

Mortimer přichází znovu do kanceláře proto, aby Holmesovi přinesl rukopis z roku 1742. V rukopise je popsán příběh Hugo Baskervilla, který na blatech, kde bydlel, zabil jistého muže a unesl dívku, jeho dceru. Té se podařilo utéct, a tak za ní poslal psy a vyrazil ji hledat na koni. Všem v patách byl obrovský pes se svítícíma očima, který nakonec Huga zabil. Dr. Mortimer ukázal Holmesovi ještě jeden text – článek z novin, které vyšly nedávno. Článek informoval o smrti Charlese Baskervilla, potomka Hugo Baskervilla, bohatého podivína a samotáře žijícího na blatech. Charles žil na zámku u blat pouze s manželi Barrymorovými, kteří mu sloužili. Dr. Mortimer mu léčil nemocné srdce. Sir Charles šel jako každý večer na procházku, ale už se nevrátil. Ze stop v aleji, kudy šel, bylo patrné, že zde kouřil doutník a chvíli postával. Na těle se nenašly žádné znaky násilí, jen obličej byl plný děsu. Přivolaný dr. Mortimer si nedaleko všiml otisků tlap obrovského psa, vzpomněl si na dávné prokletí rodu Baskervillů a spěchal za Sherlockem.

Holmese případ zaujal a chtěl znát další podrobnosti. Dozvěděl se, že psa vidělo víc lidí a že brzy přijede Henry Baskerville, Charlesův synovec a dědic. Mortimer se bojí o jeho život. Watson doprovodil Mortimera do hotelu a poté se Sherlockem probírali nový případ. Dospěli k názoru, že Charles v zahradě na někoho čekal.

Další den přichází do kanceláře Mortimer i s Henry Baskerville. Ten již ráno po svém příjezdu obdržel dopis, v němž je varován, aby se vyhnul blatům. Dopis byl sestaven ze slov vystříhaných ze včerejších novin, jen jedno slovo bylo dopsáno rukou. Holmes již vyvozuje první závěry a po odchodu

Mortimera a Baskervilla se za nimi rychle vydává. Podle očekávání viděl zvěda, který Henryho Baskervilla sledoval.

Henrymu někdo v hotelu ukradl jednu novou a poté jednu starou botu. Holmes stále víc zajímá, kdo je sleduje. Je to muž s černým plnovousem, nejspíš komorník pana Charlese, Barrymore. Po pár dnech odjíždí Henry na rodinný zámek, ale ještě před odjezdem nachází jednu z bot. Holmes obdržel dva telegramy – že podezřelý Barrymore neopustil zámek a že pověřený chlapec nenašel v žádném z hotelů rozstříhané noviny. Ani od drožkáře, který zvěda vezl, se Holmes nic nedozvěděl.

Podezřelí jsou všichni lidé, kteří žijí na blatech – manželé Barrymorovi, dr. Mortimer s manželkou, biolog Stapleton a jeho sestra a soused Fankland. Holmes zůstává v Londýně a na Devonský zámek odjíždí jen Watson s doktorem Mortimerem a Hernym. Na místě zjišťují, že z věznice uprchl vrah Selden, jehož případ Sherlock také zná. Mortimer odchází ke své ženě a Watson si zaznamenává vše, co kolem sebe vidí.

Watson i Henry slyšeli v noci dívčí pláč. Sluha Barrymore jim sdělil, že jsou na zámku dvě ženy – jeho žena, která prý neplakala, a služebná. Jenže lhal, Watson na paní Barrymorové ihned poznal, že má od pláče zarudlé oči. Watson pojme podezření a jde se vyptávat pošťáka, zda telegram předal přímo do rukou pana Barrymora. Dozví se, že ho převzala paní Barrymorová. Cestou na poštu potkal Watson Stapletona, který mu vysvětlil, že podivné zvuky přicházející z blat pocházejí od psa z rodu Baskervillů. Stapletonova sestra Beryl v nestřežené chvíli Watsona varuje slovy: „Vraťte se zpět do Londýna, urychleně!“ Myslela, že mluví s Henrym.

Watson posílá Sherlockovi dopisy s informacemi. Popisuje blata, dvoření Henryho krásné Stapletonově sestře a o manželích Barrymorových. Barrymore totiž v noci chodí do opuštěného křídla zámku a kouká směrem na blata. Píše také o tom, že se Henry i přes zákaz vydal sám na blata; měl schůzku se slečnou Stapletonovou. Sledoval je i Stapleton a schůzku překazil. Paní Barrymorová Watsonovi vysvětlila, proč její muž sleduje blata – ukrývá se v nich uprchlý vrah, což je její bratr, který dává světelné signály a oni mu nosí jídlo. Watson a Henry šli na blata, aby zločince chytili, a slyšeli vytí psa baskervillského.

Barrymore ví, proč byl sir Charles v noci v aleji. Čekal na schůzku se ženou, s níž se smluvil dopis, a ten našel právě Barrymore. Podepsána byla L. L., což byla Laura Lyousová, dcera Franklinda. Barrymore také Watsonovi řekl, že je na blatech ještě jeden muž. Henry s Watsonem odjeli za Laurou, a ta jim řekla, že na schůzku s Charlesem vůbec nedorazila, protože jí nakonec finančně pomohl někdo jiný. Watson se vydává hledat druhého muže z blat, najde chatrč a v ní Sherlocka Holmese.

Holmes zde žil tajně a vše sledoval. Věděl o vztahu Laury a Stapletona, jehož sestra vlastně nebyla sestra, ale zapíraná manželka. To Laura nevěděla. Stapleton byl také oním neznámým špiónem a zlodějem bot v Londýně. Během hovoru zaslechnou výkřik a pád, utíkají k místu a najdou mrtvolu muže v kvalitním obleku. Myslí si, že je to Henry, ale Sherlock odhalí, že se jedná o uprchlého vraha Seldena. Vypuštěný pes se spletl a místo Henryho zabil člověka v Henryho šatech. K místu přichází také Stapleton s tím, že se o Henryho bál. Henry a Watson jsou pozváni ke Stapletonovým na večeři, je však nutné, aby šel Henry sám.

Sherlock v obraze Hugo Baskervilla spatří podobnost se Stapletonem. Přikázal Henrymu, aby šel z večeře sám přes blata. Laura je seznámena s tím, jak ji Stapleton podvedl. Přiznává, že jí dopis pro sira Charlese, aby se sešli v aleji, nadiktoval on.

Když je Henry u Stapletonových, Sherlock a Watson vše sledují oknem. Paní Stapletonová u stolu nebyla. Když jde Henry přes blata domů, běží za ním obrovský černý pes, z očí a z tlamy mu srší oheň. Než stihl ohromeného Henryho zakousnout, detektivové ho zastřelili. Vrátili se do Stapletonova domu, odvázáli paní Stapletonovou a vydali se hledat Stapletona. Nenašli ho, zřejmě se utopil v bažinách.

Po návratu do Londýna Sherlock Holmes zjišťuje, že Stapleton byl syn Rodgera Baskervilla, a proto toužil po dědictví – byl by jediným dědicem Baskervillů. Laura Lyousová mu měla posloužit jako návnada pro sira Charlese. Místo ní vyslal na schůzku zuřivého psa, kterého namazal fosforem, aby svítil. Charlese nezabil pes, ale úlek, když psa viděl. Henry Baskerville se později oženil s vdovou Stapletonovou.

- **téma a motiv**

téma: pes baskervillský

motiv: útěk, strach, stezka

- **časoprostor**

prostor: stezka (z úryvku není patrné, odkud a kam vede)

Velká Británie, Londýn a Dartmoor (oblast blat v Devonu v jihozápadní Anglii)

čas: noc, při níž jasně svítí měsíc

19. století – kolem roku 1890

- **kompoziční výstavba**

příběh je vyprávěn chronologicky

úryvek je členěn do odstavců

- **literární forma, druh a žánr**

próza, epika, detektivní román

- **vypravěč**

ich-forma – vypravěčem je Watson

- **postava**

Sherlock Holmes – anglický gentleman z Baker Street 221b, fyzicky zdatný, vzdělaný, bystrý, odpůrce žen, moralista, typický zástupce zákona, vždy úspěšný, dokáže být ironický

Dr. John Watson – Holmesova pravá ruka, vypravěč příběhu, schopný, učenlivý, spolehlivý, věrný přítel, ale ne tak zdatný jako Holmes

Sir Henry Baskerville – třicátník, má tmavé oči a vlasy, vzdělaný, nebojácný, hodný

Dr. Mortimer – lékař, starostlivý

Jack Stapleton – biolog (zajímá se o motýly), vrah, podvodník, chovatel psa baskervillského, světlolvasý, kolem 40 let, chytrý, vypočítavý, žárlivec, nebezpečný

Beryl Stapletonová – údajná Jackova sestra, ve skutečnosti manželka, vzpurná, vzpírala se manželovi

- **vyprávěcí způsoby**

v úryvku se vyskytuje pouze pásmo vypravěče

- **typy promluv**

v úryvku se nevyskytuje žádný záznam promluvy

- **jazykové prostředky a jejich funkce ve výňatku**

- úryvek je psán archaickou češtinou, jedná se o starý překlad z roku 1905 (Jindřich = v jiných vydáních Henry)

archaické tvary sloves *představiti, zraniti, usmrtiti, páditi, letěti*

archaismus *naň*

přechodník *sleduje*

- **tropy a figury a jejich funkce ve výňatku**

epiteton *horečné sny, nic divočejšího, děsivějšího a ďábelštějšího, bolestný jek psa*

metafora *hradby mlhy, malomocně zíral*

synekdocha *tvář, jež vyrazila*

personifikace *nervy naše se vzpamatovaly, Tvář jeho zasvítila*

dysfemismus *netvor*

přirovnání
psem letěti.

Nikdy ještě neviděl jsem muže tak tryskem páditi, jako viděl jsem Holmesa té noci za

Literárněhistorický kontext

- **kontext autorovy tvorby**

2. polovina 19. století, počátek 20. století

Arthur Ignatius Conan Doyle (1859–1930)

- narozen ve skotském Edinburghu
- z katolické rodiny Angličana a Irky, měl 9 sourozenců
- otec byl alkoholik, děti vyrůstaly zvlášť, rozmístěné po celém Edinburghu
- vypravěčský talent měl po matce Mary, se kterou si celý život dopisoval
- jméno Conan je nejasného původu, původně se jednalo o prostřední jméno, později se stalo příjmením; pravděpodobně ho převzal od strýce, který byl jeho kmotrem a podporoval ho finančně
- v devíti letech poslán do jezuitské školy, poté byl rok na jezuitské koleji ve Vídni
- studoval medicínu v Edinburghu, během studií začal psát
- studia přerušil a sedm měsíců pracoval jako lékař na cestě kolem Grónska na velrybářské lodi
- po dostudování pracoval na lodi plující do západní Afriky
- během studií se seznámil s Robertem Luisem Stevensenem a Josephem Bellem, později se setkal s Oscarem Wildem
- se spolužákem otevřeli soukromou lékařskou praxi, poté pracoval sám – zpočátku neúspěšně
- získal doktorát, oženil se a měl dceru a syna
- půl roku žil ve Vídni, studoval oční lékařství
- po návratu do Londýna neměl pacienty, věnoval se psaní
- s manželkou odjel do švýcarských Alp, léčila se z tuberkulózy
- další léčení proběhlo v Káhiře, ale r. 1906 Luisa zemřela
- rozhodl se, že opustí práci lékaře a bude pouze psát – ulevilo se mu
- byl dobrovolným lékařem v búrské válce, za zásluhy byl povýšen do šlechtického stavu (titul Sir)
- politicky činný, dvakrát neúspěšně kandidoval do parlamentu
- angažoval se v prošetření sporného případu, přispěl ke zřízení odvolacího soudu
- znovu se oženil, měl 3 děti
- po druhé svatbě polevil v psaní
- zasloužil se o zlepšení situace v téměř otrokářském Kongu
- s rodinou cestoval po Kanadě a USA, vrátili se roku 1914
- chtěl narukovat do první světové války, byl odmítnut pro vysoký věk (55 let)
- pracoval alespoň jako válečný zpravodaj, psal články doporučující různá vylepšení, měl podporu ve Winstonu Churchillovi
- prohlašoval se za agnostika (= člověka, který zastává názor, že určitou věc nelze poznat, nebo nelze prokázat její existenci, nebo ji lze lehce zpochybnit. Nejčastěji uplatňováno na „nepoznatelnost“ Boha), později se stal spiritistou, když mu zemřel syn a další členové rodiny
- za spiritismem podnikl cesty do Ameriky, Austrálie a Afriky
- zemřel na selhání srdce v anglickém Sussexu
- ovlivnil podobu detektivního žánru svými příběhy o Sherlocku Holmesovi
- velice plodný – autor detektivek, historických povídek, fantastických románů, her, básní, literatury faktu
- nadšený sportovec: boxoval, hrál kriket, fotbal, golf, ragby, plaval, je jeden z prvních automobilistů ve Velké Británii, propagátor lyžování
- podporoval stavbu kanálu pod Lamanšským průlivem
- Angličané ho považují za člověka mezinárodního významu
- Francouzi ho přezdívají „dobrý obr“

knihy s postavou Sherlocka Holmese:

- napsal celkem 56 povídek a 4 romány

Studie v šarlatové – první příběh detektiva Sherlocka Holmese, několikrát odmítnut, vyšel až po dvou letech

Znamení čtyř – druhý román se Sherlockem

Skandál v Čechách – první ze série 12 povídek, vycházely každý měsíc = *Dobrodružství Sherlocka Holmese*

Poslední případ – povídka z r. 1893, ve které SH zemře; vzbudila nevoli

Vzpomínky Sherlocka Holmese – druhá série povídek

Prázdný dům – cyklus 13 povídek, knižně jako *Návrat Sherlocka Holmese*

Údolí strachu, Poslední poklona Sherlocka Holmese, Archiv Sherlocka Holmese

Ostatní knihy:

Micah Clarke – historický román ze 17. století

Bílá společnost – historický román ze 14. století, během stoleté války

Ztracený svět – román pro mládež, sci-fi, odehrává se v Amazonii, kde přežili dinosauři, hlavní postavou je profesor Challenger

Jedovatý pás – další sci-fi román s Challengerem

The British Campaign in France and Flanders – historie světové války, 6 svazků

Země mlhy – román ovlivněný spiritismem

Strýc Bernac – román hlavní hrdina brigádýr Gerard, doba napoleonských válek

• literární / obecně kulturní kontext

Realismus ve světové literatuře

- realismus odvozen od slova reálný (realis) = skutečný, opravdový

- realismus = „škola upřímnosti v umění“

- od 2. po. 19. stol.

- předchůdci realismu: H. de Balzac, Stendhal, Flaubert

- snaží se zachytit skutečnou podstatu věcí, opravdovost, pravdivost v celé její složitosti, hledat vzájemné vztahy, příčiny, důsledky nějakého jevu → nejčastějším žánrem román

- realistický hrdina: typický hrdina, vyvíjí se jeho myšlenky a názory

- nově se uplatňují hovorové výrazy, archaismy, dialekty

- vliv na realismus měl filozofický směr *pozitivismus* (spojen s A. Comtem, zobrazuje fakta, skutečné je to, co lze dokázat smysly) a *materialismus* (dialektický, sledoval vývoj společnosti jako tříd, přednost má hmota před duchovnem)

- rozvinutá fáze realismu soustředěná na kritiku poměrů = kritický realismus

Anglie:

Charles Dickens (1812–1870)

- ostrá kritika společenských jevů, citová hloubka, láskyplný humor

Kronika Pickwickova klubu – první román, příběhy z cest 4 členů klubu na venkov

Oliver Twist – román se sociálním podtextem, osiřelý chlapec vyrůstá v chudobinci, žije špatně. Utíká do Londýna a stává se členem zločinecké party a brzy je zadržen. Dostává se zpět do zločinecké party. Poměrně složitý děj.

David Copperfield – román s autobiografickými rysy

Charlotte Brontëová (1816–1855)

Jana Eyrová – oblíbený román, příběh ženy-sirotka

Emily Brontëová (1818–1848)

Na Větrné hůrce – jediný její román, složitý příběh – nalezenec se krutě mstí za své ponížení z mládí

Francie:

Gustav Flaubert (1821–1880)

Paní Bovaryová – hlavní hrdinka Ema Bovaryová → literární typ, žena utíkající od skutečnosti k iluzím = bovarismus

Citová výchova – podtitul Historie mladého muže, osudy romantika
Bouvard a Pécuchet – nedokončený román, podle něj seriál Byli jednou dva písaři
Emile Zola (1840–1902)
- cyklus 20 románů *Les Rougon-Macquart* – 32 hlavních, 1000 vedlejších postav
- romány z cyklu: *Břicho Paříže, Zabiják, Nana*

Rusko:

Fjodor Michajlovič Dostojevskij (1821–1881)
- v roce 1849 zatčen a odsouzen na smrt za protivládni aktivity
- těsně před popravou trest změněn – 4 roky na galejích v Omsku na Sibiři
ovlivnil rozvoj psychologického románu a prózu tzv. proudu vědomí (V. Woolfová, J. Joyce)
Zločin a trest – stěžejní dílo celosvětové realistické literatury
- hrdina Rodion Raskolnikov chce zavraždit lichvářku, zabije i její sestru
Běsové, Idiot, Bratři Karamazovi
Lev Nikolajevič Tolstoj (1828–1910)
- zřejmě nejslavnější ruský spisovatel, zároveň filozof
- jako dobrovolník na Kavkaz, účastnil se krymské války, po návratu vyučoval děti vojáků
- na konci života se přestěhoval do Moskvy kvůli vzdělání svých dětí
Vojna a mír – čtyřdílná románová historická epopej
Anna Kareninová – osudy desítek postav + vývoj ruské společnosti
- vdaná Anna navázala vztah s důstojníkem Vronským, vztah k manželovi a synovi řeší sebevraždou
Anton Pavlovič Čechov (1860–1904)
- prozaik a dramatik, ovlivnil vývoj světové prózy i dramatu
Tři sestry – Olga, Máša, Irina chtějí změnit svůj osud a zjišťují, že to nejde
Višňový sad – tragicky laděná komedie, další hry: *Racek, Strýček Váňa*
Nikolaj Vasiljevič Gogol (1809–1852)
- byl to mistr satiry, psal komedie, romány, povídky
povídkové knihy *Večery na samotě i Dikaňky* – žertovně a strašidelně laděné příběhy
tzv. petrohradské povídky – *Podobizna, Bláznovy zápisky, Plášť*
román *Mrtvé duše* – první díl plánované trilogie, kritika statkářů
komedie: *Ženitba, Hráči*

Polsko:

Henryk Sienkiewicz (1846–1916)
- jeden z nejoblíbenějších autorů historické literatury
- získal Nobelovu cenu za literaturu v roce 1905
Ohněm a mečem – románová trilogie ze 17. stol., boj polských šlechticů proti ukrajinským kozákům
Quo vadis – z doby Neronova Říma, pronásledování prvních křesťanů

Detektivní literatura

- jeden z nejoblíbenějších žánrů zábavné literatury
- vznikla až koncem 19. století, počátky můžeme najít již v 18. století (loupežnické a pikareskní romány)
- za zakladatele je považován Edgar Allan Poe
detektivka = příběh se zápletkou, která je založena na zločinu (nejčastěji vraždě), který vyšetřuje detektiv (profesionál, policista, soukromý detektiv, laik). Čtenář sleduje spolu s vyšetřovatelem stopy, dedukuje z různých informací.

Edgar Allan Poe (1809–1849)

- romantický básník, prozaik, literární teoretik, esejist
- z rodiny kočovných herců, otec se upil, matka zemřela, když mu byly 2 roky
- živil se jako redaktor, vyhozen za opilství

- psal fantastické a mystické příběhy – zakladatel detektivky
 - „mistr krátké prózy“ – skvěle zachycuje stavy mysli svých postav
 - považován za předchůdce hororu a sci-fi
 - psal také humoristické povídky
 - v některých povídkách využívá logický deduktivní postup při odkrývání tajemství – texty považovány za první detektivky (vyšetřovatel Dupin)
- soubory detektivek: *Zánik domu Usherů, Grotesky a arabesky, Vražda v ulici Morgue, Jáma a kyvadlo, Zlatý brouk, Černý kocour*
- životní dílo = báseň *Havran* (+ stať *Filozofie básnické skladby*)
- Oscar Wilde (1854–1900)
- Ir, narozen v Dublinu
 - prozaik, dramatik, básník a esejista
 - nejúspěšnější dramatik pozdně viktoriánského Londýna
 - na studiích se seznámil s dekadenty, od té doby rád šokoval společnost
 - oženil se s bohatou Constance Lloyovou, byl finanční zajištěn
 - měli dva syny, Cyrila (zabit v 1. světové válce) a Vyvyana (spisovatel, překladatel, autor pamětí)
 - od r. 1891 byl jeho milencem lord Alfred „Bosie“ Douglas
 - po čtyřech letech byl obžalován ze sodomie a obscénnosti (homosexualita byla tehdy trestná)
 - odsouzen na dva roky nucených prací ve Wandsworthu, poté v Readingu
 - manželka ho opustila, změnila příjmení na Hollandovi
 - po propuštění se toulal po Evropě, nejčastěji po Francii, nikdy se nevrátil
- Básně* – dekadentní sbírka
- Balada o žaláři v Readingu* – mluví o pobytu v žaláři
- jediný román *Obraz Doriana Graye* – mladý a krásný Dorian nechce zestárnout a svoje přání vysloví před obrazem, který maluje jeho přítel Basil. Od té doby stárne místo Doriana jeho podobizna na obraze.
- pohádky – andersenovské ladění, *Šťastný princ a jiné pohádky*
- Strašidlo cantervillské*
- drama:
- Salome* – předloha pro operu R. Strausse
- Vějíř lady Windermereové, Ideální manžel, Jak je důležité míti Filipa* – konverzační komedie
- Robert Louis Stevenson (1850–1894)
- skotský romanopisec, básník, povídkář, cestopisec
 - „mistr krátké sevřené prózy“
 - představitel novoromantismu v anglické literatuře
 - byl znám jako autor dětské literatury a hororu
 - za svého života byl celebrita, po 1. sv. válce až do konce 20. stol. na něj bylo nahlíženo jako na druhořadého autora
 - na konci 20. století opět uznáván jako esejista, sociální kritik nebo jako např. literární teoretik
- Ostrov pokladů* – pirátský příběh s pokladem, pravděpodobně nejznámější Stevensonovo dílo
- další beletrie: *Klub sebevrahů, Černý šíp, Podivný případ dr. Jekylla a pana Hyda*
- poezie: *Dětský sad poezie, V podrostu /Underwoods/ (sbírka napsaná v angličtině a současně skotštině); Cestovatelská díla: Plavba do vnitrozemí, Putování s oslicí po Cévennách*
- sbírka esejí: *Vzpomínky a portréty*

Další údaje o knize:

- **dominantní slohový postup:**
vyprávěcí

- **vysvětlení názvu díla:**

Pes baskervillský – obrovský pes, který je údajným prokletím rodu Baskervillů. Ve skutečnosti se jedná o legendu, kterou vrah vzkřísil, aby dosáhl dědictví.

- **posouzení aktuálnosti díla:**

Způsob vyšetřování již není aktuální, dnes se využívá modernější technika, ale bystrá mysl a schopnost dedukce dobrých detektivů by měla být aktuální.

- **pravděpodobný adresát:**

Detektivní román nemá jasně určeného adresáta, je jím kdokoli.

- **zařazení knihy do kontextu celého autorova díla:**

Román vycházel na pokračování roku 1901, roku 1902 vyšel knižně. Vyšel jako třetí ze čtyř románů, v nichž vystupuje Sherlock Holmes. V předcházející knize však Sherlock Holmes zemřel, a tak Doyle zasadil případ do předcházející doby.

Příběh byl sepsán podle skutečného případu, který Doylovi vyprávěl jeho známý.

- **tematicky podobné dílo:**

Agatha Christie – detektivní případy Hercula Poirota

- **porovnání s filmovou verzí nebo dramaturgií:**

Vzniklo několik filmových zpracování (např. 1983, 1988, 2000, 2002). Nejlépe je hodnoceno zpracování z roku 1983, které odpovídá knižní předloze.